

Т. С. ПАВЛЕНКО

ORCID ID: 0000-0003-3244-7897

науковий співробітник

відділу педагогічного джерелознавства та біографістики

ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського

e-mail: tetana1806@gmail.com

Т. М. ДЕРЕВЯНКО

ORCID ID:0000-0003-3980-7584

молодший науковий співробітник

відділу педагогічного джерелознавства та біографістики

ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського

e-mail: t.derevyanko@ukr.net

СТОРІНКА «МАРІЯ ГРІНЧЕНКО» У ЕЛЕКТРОННОМУ РЕСУРСІ «ВИДАТНІ ПЕДАГОГИ УКРАЇНИ ТА СВІТУ»

Анотація. Презентовано персональну сторінку «Грінченко Марія Миколаївна» інформаційно-бібліографічного ресурсу «Видатні педагоги України та світу», розміщеного на веб-порталі ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. Висвітлено основні віхи життя та матеріали досліджень українських науковців про культурно-просвітницьку і редакторсько-видавничу діяльність М. Грінченко.

Ключові слова: М. Грінченко, просвітницько-педагогічна діяльність, електронний ресурс.

Державотворчі процеси в Україні, національне відродження та інтеграція в європейський освітянський простір зумовили істотні зміни пріоритетів і цінностей у сучасній освіті. Процеси реформування галузі спонукають до переосмислення сучасного освітнього простору та історико-педагогічного досвіду, звернення до творчої біографії та спадщини діячів культури, науковців, педагогів, вивчення їхніх просвітницьких, виховних і дидактичних ідей, повернення забутих імен у науковий простір.

На веб-порталі Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського представлено електронний інформаційно-бібліографічний ресурс «Видатні педагоги України та світу», який укладають фахівці в межах наукових досліджень (науковий керівник Л. Березівська) [1, 2]. Структуру ресурсу зформовано з персональних сторінок, кожна з яких присвячено окремому педагогові. Ресурс постійно удосконалюється. Фахівці бібліотеки розробляють нові сторінки й оновлюють попередньо створені з урахуванням новітніх напрацювань історико-педагогічних досліджень.

Сторінку «Грінченко Марія Миколаївна (1863–1928)» укладено до дня народження відомої громадської діячки, педагогині, письменниці, перекладачки, авторки науково-популярних книжок для народу, засновниці та активної членкині товариства «Просвіта» в м. Києві.

У першій рубриці висвітлено основні віхи життєвого й творчого шляху М. М. Грінченко, означено її роль у становленні національної системи освіти й виховання. У рубриці «Праці М. М. Грінченко» презентовано педагогічні твори вченої, прозу та переклади для дітей. Ширшу інформацію включено в рубрику «Публікації про життя та діяльність М. М. Грінченко», де є бібліографічний список статей про Марію Грінченко українських науковців, увагу яких її особистість привертає різноплановістю. Значна частка – це праці Н. Антоненко (Копиленко) [4, 5] про педагогічно-просвітницьку місію Грінченко та М. Думанської [3] про видавничу і редакторську роботу педагогині. На основі аналізу контенту сторінки з'ясовано, що найоб'ємніше і найглибше діяльність М. Грінченко дослідив М. Лашко [6], який виокремив три основні періоди її фахового розвитку, означив чинники, які впливали на формування і становлення її як педагогині-просвітниці, її погляди на сімейне виховання, внесок в українське підручникотворення. Зміст «Фотогалереї» доповнює творчу біографію ілюстративним матеріалом. Фотоматеріали, запропоновані в рубриці «Вшанування пам'яті», демонструють заходи зі збереження та увічнення пам'яті про славетну українку, свідчать про те, що М. Грінченко справедливо увійшла до плеяди видатних вітчизняних педагогів-просвітників.

Отже, веб-сторінка яскраво презентує її постать, дає можливість упевнитись, що її ідеї актуальні і сьогодні.

Список використаних джерел

1. Березівська Л. Д. Електронний ресурс «Видатні педагоги України та світу» як форма представлення педагогічної біографіки в освітньо-науковому просторі. *Педагогічна біографіка та біографістика в сучасному науково-інформаційному просторі* : зб. матеріалів VII Всеукр. наук.-методол. семінару з історії освіти, 20 трав. 2022 р., Київ / НАПН України, Від-ня філософії освіти, заг. та дошк. педагогіки, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського та ін. Вінниця, 2022. С. 9–11. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/730864/> (дата звернення: 14.03.2023).
2. Березівська Л. Д., Дерев'янко Т. М. Електронний ресурс «Видатні педагоги України та світу» й онлайн-проект «Ми стоїмо на плечах наших попередників: Видатні педагоги-ювіляри». *Вісн. НАПН України*. 2020. Т. 2, № 1. С. 1–3 (розд. паг.). URL: <https://visnyk.naps.gov.ua/index.php/%20journal/article/view/54> (дата звернення: 14.03.2023).
3. Думанська М. Громадська і видавнича діяльність Марії Грінченко-Загірньої. *Поліграфія і видавнича справа* : наук.-техн. зб. / Укр. акад. друкарства. Львів, 2007. Вип. 2. С. 39–44.
4. Копиленко Н. Б. Марія Грінченко (1863–1928). *Нариси історії українського шкільництва (1905–1933)* : навч. посіб. / за ред. О. В. Сухомлинської. Київ, 1996. С. 238–245.
5. Копиленко Н. Б. Освітнянський подвиг Марії Грінченко. *Рідна шк.* 1994. № 9. С. 2–6.
6. Лашко М. В. Педагогічна і просвітницька діяльність Марії Грінченко (1863–1928) : монографія. Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2019. 270 с.

UDC 004.774.6:929Грінченко М.]:004.738.1 WWW:[026:37](477-25)ДНПБ

T. S. PAVLENKO

ORCID ID: 0000-0003-3244-7897

Researcher

of the Department of Pedagogical Source Studies and Biographistics at

V. O. Sukhomlynskyi SSEL of Ukraine

e-mail: tetana1806@gmail.com

T. M. DEREVIANKO

ORCID ID: 0000-0003-3980-7584

“MARIYA GRINCHENKO” PAGE IN THE ELECTRONIC RESOURCE “OUTSTANDING EDUCATORS OF THE COUNTRY AND THE WORLD”

Abstract. The personality page «Mariya Mykolayivna Grinchenko» of the informational and bibliographic resource «Outstanding Educators of Ukraine and the World» has been presented on the web portal of V. O. Sukhomlynskyi SSEL of Ukraine. The main milestones of M. Grinchenko's life and the study of her cultural and educational, editorial and publishing activities by Ukrainian scientists have been highlighted.

Keywords: M. Grinchenko, educational and pedagogical activity, electronic resource.

УДК 37(091)(477.74-25)-051Акбройт

I. Ф. ПЕТРЕНКО
ORCID ID: 0000-0003-2320-6100
здобувач ступеня PhD,
Рівненський державний гуманітарний університет,
м. Рівне
e-mail: inna.petrenko@rshu.edu.ua

ПЕРСОНАЛІЯ ОДЕСЬКОГО ПЕДАГОГА САМУЕЛЯ АКБРОЙТА (1857–1930) З ПОЗИЦІЙ СУЧАСНОЇ ПАРАДИГМИ БІОГРАФІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Анотація. У публікації акцентовано увагу на тому, що зміна світоглядних парадигм зумовлює перехід вітчизняної біографічної науки від позначених ідеологічним моралізаторським спрямуванням біографій визначних діячів до створення біографій крізь призму «людських вимірів». До джерельної бази біографічного дослідження Самуеля Акбройта (1857–1930) – одеського педагога, директора єврейської школи, який випрацював і упродовжив авторську педагогічну систему, розробив і запатентував модель шкільної парти, включено статті, підручники, енциклопедичні видання, різноманітні календарі, довідкові красназвччі книги, матеріали до ювілейних і пам’ятних дат, бібліографічні посібники, епістолярій, фотодокументи.

Ключові слова: персоналія, біографічні дослідження, джерельна база, Самуель Акбройт, шкільна парта.

Осмилення минулого й виділення біографічних досліджень в окрему галузь історико-педагогічного знання, що спостерігається останні десятиліття, зумовлюють масову появу історико-педагогічних праць, присвячених життєдіяльності